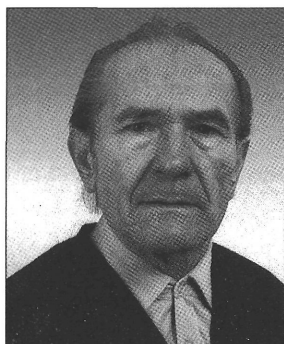

KŐSZEGI FRIGYES (ÚJPEST, 1933. – HÉVÍZ, 2006.)

Kőszegi Frigyes 1933-ban született Budapesten. Középiskolai tanulmányait a Könyves Kálmán Gimnáziumban végezte, ahol 1951-ben érettségizett.

1956-ban régész diplomát szerzett az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán.

A Magyar Nemzeti Múzeumban, a váci Vak Bottyán Múzeumban, majd 1963-tól 30 éven át a Budapesti Történeti Múzeumban dolgozott, ahol egy ideig a főigazgató helyettesi tisztséget is betöltötte. 1979-ben védte meg kandidátusi disszertációját *„Nyugat-Magyarország története a későbronzkorban”* címmel. 1993-ban vonult nyugdíjba, de még több évig előadásokat tartott a Miskolci Bölcsész Egyesület Nagy Lajos Király Magánegyeteme történeti tanszékén magyarországi bronzkor témakörében. 1992-ben Móra Ferenc-díjat kapott, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat 2003-ban tiszteletbeli tagjának választotta.

Tudományos-kutatói tevékenységét alapvetően kétféle tendencia jellemezte. Egyrészt számos olyan területi-történeti áttekintő munkát írt, melyek korábban egyáltalán nem, vagy csak említésszerűen publikált régészeti leletek összefoglaló szintéziséből állt. E munkák szakmai ismeretanyagát részletes kutatástörténeti háttérrel, valamint az adott régió ösföldrajzi adottságainak jellemzésével tette teljessé. Ily módon állította össze egyebek mellett Budapest számos kerületének (Pesterzsébet, Rákospalota, XI. kerület, Tétény-Promontor és nem utolsósorban Óbuda) őskori településtörténetét.

Fő kutatási területe kezdettől fogva a késő bronzkor időszaka volt, melynek számos kis alapterületű,

ám annál fontosabb, kronológiai jelentőséggel bíró leletegyüttest eredményező feltárását vezette. A korszak részben általa ásott és publikált leletanyaga (Jászberényi út, Vízakna utca, Egressy út, Harrer Pál utca, Érd, Káposztásmegyer, Sztrégova utca, Csepel-Szabadkikötő) látványosan képviseli a korszaki korszaktól a késő urnamezős periódusig terjedő időszak folyamatosságát; ismerete ma már lehetővé teszi a késő bronzkor 700 évet átölelő időszakának finomabb időrendi beosztását. Kutatási eredményeit több nemzetközi konferencián is ismertette (Velem: 1977; Bozsok: 1982).

Szakmai pályafutása talán legnagyobb vállalkozásaként – 13 évvel Patek Erzsébet első összefoglaló munkáját követően – elkészítette nagydoktori disszertációjának alapjaira épülő monográfiáját *„A Dunántúl története a későbronzkorban”* címmel. Jelentősége – a teljességre törekvő lelőhelykataszter (1351 db lelőhely) megszerkesztése, valamint a területi-kulturális régiók körülhatárolása mellett – az Urnamezős-kultúra Kárpát-medencére vonatkozatható, ma is használatos 5 fázison alapuló időrendjének megalkotása volt.

Régész-szakmai munkássága mellett kiemelendő aktív tudományos-ismeretterjesztő tevékenysége is. Több, a széles olvasóközönségnek szánt cikke, könyve látott napvilágot, melyek közül kiemelkedik az Univerzum Könyvtár sorozatban megjelent *„A történelem küszöbén”* című munkája. Általa valamennyi érdeklődő közérthető stílusban, ugyanakkor alapos részletességgel ismerheti meg a Kárpát-medence késő bronzkorának történetét, amelynek világtörténelemben való beágyazódását az egykorú trójai, és észak-olasz területek közismert virágzó kultúráinak szemléletes jellemzése segíti. Óbudához való erőteljes szakmai kötődését mutatja, hogy utolsó munkái egyikeként megírta a kerület történeti monográfiájának őskori fejezeteit.

Szilas Gábor

KŐSZEGI FRIGYES (1933 – 2006) SZAKIRODALMI TEVÉKENYSÉGE

Összeállította: Hanny Erzsébet

- 1956 *A piliscsabai koravaskori temető.* = Früheisenzeitliche Gräber von Piliscsaba In: *Folia Archaeologica* 8. (1956), p. 47–62.
- 1957 *Keleti típusú bronzkori balták a Magyar Nemzeti Múzeumban.* = Bronze Age Axes of Oriental Type in the Hungarian National Museum. In: *Folia Archaeologica* 9. (1957), p. 47–62.
- 1958 *Funde in Érd aus der frühen Hallstattzeit.* In: *Acta Archaeologia Hungarica* 9. (1958), p. 289–298.
Az oroszvári bronzkori temető. = The bronze Age cemetery at Oroszvár (Rusovce). In: *Folia Archaeologica* 10. (1958), p. 43–59.
- 1960 *Beiträge zur Geschichte der ungarischen Urnenfelderzeit (H A–B).* In: *Acta Archaeologia Hungarica* (1960), p. 137–186.
Dömös–Kövespatak. In: *Archaeologiai Értesítő* (1960), p. 229–230.
Füzesabony–Pusztaszikszó. In: *Archaeologiai Értesítő* (1960), p. 231.
Pilismarót–Foki föld, Fenyőszög. In: *Archaeologiai Értesítő* (1960), p. 230.
Vác. (Dezso Gyulával és Kralovánszky Alánnal közösen). In: *Archaeologiai Értesítő* (1960), p. 239.
- 1961 *Beiträge zu der Geschichte der älteren Urnenfelderkultur Transdanubiens.* In: *Alba Regia* (1961–62. [1963]), p. 25–31.
Vác. In: *Archaeologiai Értesítő* (1961), p. 286.
Váchartyán. In: *Archaeologiai Értesítő* (1961), p. 292.
- 1962 *Adatok a magyarországi okkersírok eredetének kérdéséhez.* In: *Archaeologiai Értesítő* (1962), p. 15–22.
Szentendre–Pannóniatelep. In: *Archaeologiai Értesítő* (1962), p. 259.
- 1963 *Adatok a főváros korai vaskori történetéhez (Ha A–B).* = Beiträge zur früheisenzeitlichen Geschichte der Hauptstadt (Hallstatt A–B). In: *Budapest Régiségei* 20. (1963), p. 11–22.
Vámosmikola–Istvánmajor. In: *Archaeologiai Értesítő* (1963), p. 299.
- 1964 *A halomsíros kultúra néhány magyarországi leletéről.* In: *Archaeologiai Értesítő* (1964), p. 3–15.
Váchartyán. In: *Archaeologiai Értesítő* (1964), p. 260
Vámosmikola Istvánmajor. In: *Archaeologiai Értesítő* (1964), p. 252.
A rákospalotai kincslet. In: *Rákospalotai Múzeum Évkönyve.* Bp., 1964. p. 9–32.
- 1965 *Budapest III., Szőlő utca 60–64.* In: *Archaeologiai Értesítő* (1965), p. 234.
Budapest XXII., Vöröskereszt u. In: *Archaeologiai Értesítő* (1965), p. 238.
Budapest XVIII., Vöröshadsereg u. In: *Archaeologiai Értesítő* (1965), p. 239.
Budapest XVIII., Lakatos u. In: *Archaeologiai Értesítő* (1965), p. 253.
- 1966 *Budapest XXII., Vöröskereszt u.* In: *Archaeologiai Értesítő* (1966), p. 297.
- 1968 *Mittelbronzezeitliches Gräberfeld in Pusztaszikszó.* In: *Acta Archaeologia Hungarica* 20. (1968), p. 101–141.
Mozsolics, Amália: Bronzefunde des Karpatenbeckens. Depotfundhorizonte von Hajdúsámson und Kosziderpadlás. Bp, 1967. In: *Archaeologiai Értesítő* 95. (1968), p. 271–274. [Rec.]
Mozsolics, Amália: Bronzefunde des Karpatenbeckens. Depotfundhorizonte von Hajdúsámson und Kosziderpadlás. Bp, 1967. In: *Acta Archaeologia Hungarica* 20. (1968), p. 374–378. [Rec.]
- 1969 *A későbronz- és a koravaskor lakói.* In: *Budapest* 7. (1969:11), p. 36.–39.
Patek, Erzsébet: Die Urnenfelderkultur in Transdanubien. Bp., 1968. In: *Archaeologiai Értesítő* 96. (1968), p. 131–133. [Rec.]
- 1971 *Későbronzkori kutatások a főváros térségében = Spätbronzezeitliche Forschungen im Bereich der Hauptstadt.* In: *Budapest Régiségei* 22. (1971), p. 51–84.
Das Leben in vorgeschichtlicher Zeit. Bp., 1971. 158 p.
Élet az őskorban. Bp., 1971. 160 p.
Érd–Diósdí út 39. = Érd–Diósdí Strasse 39. In: *Budapest Régiségei* 22. (1971), p. 385., 395.
III. ker. Szöllő u. 60–64. sz. = III. Bez. Szöllő–Gasse 60–64. (Parragi Györgyive közösen) In: *Budapest Régiségei* 22. (1971), p. 388., 397.

- XXII. ker. Vöröskereszt u. = XXII. Bez. Vöröskereszt-Strasse. In: Budapest Régiségei 22. (1971), p. 389., 399.
- XVIII. ker. Lakatos u. = XVIII. Bez. Lakatos-Gasse. In: Budapest Régiségei 22. (1971), p. 389., 399.
- XI. ker. Sztregova u. – XI. Bez. Sztregova-Gasse. (Nagy Tiborral közösen) In: Budapest Régiségei 22. (1971), p. 389., 399.
- 1972 *Opgravingen in romeins Budapest.* (Hajnóczy Gyulával közösen). Tongeren, 1972. 31 p.
- Budapest II., Pesthidegkút.* In: *Archaeologiai Értesítő* 99. (1972), p. 252.
- 1973 *Adatok Zugló őskori településtörténetéhez.* (Későbronzkori település a Budapest XIV. ker. Vízakna utcában). In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 9–37.
- XX. (Soroksár) Dózsa György út 46.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 258.
- Budaörs, Vasútállomás.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 258.
- I. Dísz tér* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 258.
- I. Színház utca.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 258.
- XIV. (Zugló) Vízakna ut. 41/b.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 258.
- IV. Káposztásmegyér-Pavilon.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 259.
- Budaörs, Vasútállomás.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 259.
- II. (Pesthidegkút) Dózsa György út.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 260.
- XXII. (Budafok) Vöröskereszt u.* In: *Budapest Régiségei* 23. (1973), p. 272.
- 1974 *Rákospalota–Pestújhely története a honfoglalásig.* In: *Tanulmányok Rákospalota–Pestújhely történetéből.* Bp., 1974. p. 15–35.
- 1975 *Ethnische Fragen Westungarns in Spätbronzezeit.* In: *Acta Archaeologia Hungarica* 27. (1975), p. 319–329.
- 1976 *Ethnische Fragen der Spätbronzezeit in Ungarn (Transdanubien).* In: *IXe CISPP (Résumés) Nice, 1976.* p. 483–484.
- II. Pesthidegkút, Dózsa György út.* In: *Budapest Régiségei* 24/1. (1976), p. 403.
- III. Harrer Pál u. 8–10. sz.* In: *Budapest Régiségei* 24/1. (1976), p. 403.
- XX. Soroksár, Marx Károly út 235.* In: *Budapest Régiségei* 24/1. (1976), p. 404.
- XXII. Budatétény, Növény u. 2.* In: *Budapest Régiségei* 24/1. (1976), p. 406.
- 1978 *90 éves a Budapesti Történeti Múzeum.* In: *Népművelés* 25. (1978:6), p. 24–26., ill.
- 1979 *In memoriam dr. Nagy László 1904–1978. = Erinnerung an Dr. László Nagy.* (Kralovánszky Alánnal és Varga Bélával közösen). In: *Veszprém megyei Múzeumok Közleményei* 14. (1979), p. 7–10., ill.
- Nyugat-Magyarország története a késő bronzkorszakban.* Bp., 1979. [kandidátusi értekezés tézisei]
- 1980 *Mozsolics Amália köszöntése.* In: *Archaeológiai Értesítő* 107. (1980), p. 226–227.
- 1981 *Middle Bronze Age Hoard from Budaörs (Pest County).* In: *Die Frühbronzezeit in Karpatenbecken und in der Nachbargebieten. Internationales Symposium 1977.* Budapest-Velem. *MittArchInst-Beiheft* 2. (1981), p. 87–89., 269.
- 1982 *World history and the Urnfield culture.* In: *Weltgeschichte und Urnenfelderkultur. Nord-Süd Beziehungen. Internationales Kolloquium 1982.* Bozsok-Szombathely. *Savaria* 16. (1982 [1983]), p. 25–32.
- Chardenoux, M. B. – Courtois, J. C.: Les haches dans la France méridional.* München, 1979. In: *Acta Archaeologia Hungarica* 34. (1982), p. 401–402. [Rec.]
- 1984 *Későbronzkori leletek a Harrer Pál utcából (Budapest III. ker.)* In: *Budapest Régiségei* 25. (1984 [1985]), p. 121–134., ill.
- A történelem küszöbén.* Bp. : Kossuth K., 1984. 317 p., ill.
- Budapest I. Gellérthegy.* (Pető Máriával és Nováki Gyulával közösen). In: *Régészeti Füzetek* Ser 1. No. 37. (1984), p. 8–9.
- Budapest I., Gellérthegy.* (Pető Máriával és Nováki Gyulával közösen). In: *Archaeológiai Értesítő* 111. (1984 [1985]), p. 257.
- Budapest Régiségei* 25. 1984. [főszerkesztő]
- Budapest Régiségei* 26. 1984. [főszerkesztő]
- Burgess, C. B. – Gerloff, S.: The Dirks and Rapiers of Great Britain and Ireland.* München, 1981. In: *Archaeológiai Értesítő* 111. (1984), p. 120–123. [Rec.]

- Cedl, M.*: Die Rasiermesser in Polen. München, 1981. In: *Archaeológiai Értesítő* 111. (1984), p. 122–123.
- Jöckenhövel, A.*: Die Rasiermesser in Westeuropa. München, 1980. In: *Archaeológiai Értesítő* 111. (1984 [1985]), p. 120–132.
- Késő bronzkori leletek a Harrer Pál utcából (Budapest III. ker.)*. In: *Budapest Régiségei* 25. (1984), p. 121–134.
- Mittelbronzezeitliche Grabfunde aus Budapest X. Bezirk, Jászberényi strasse*. In: *Communicationes Archaeologicae Hungariae* 4. (1984), p. 31–40., ill.
- Prüssing, P.*: Die Messer in nördlichen Westdeutschland. München, 1982. In: *Acta Archaeologia Hungarica* 36. (1984), p. 312–313. [Rec.]
- 1985 *Későbronzkori leletek a Harrer Pál utcából (Bp. III. Ker.) = Spätbronzezeitliche Funde aus der Harrer Pál utca*. In: *Budapest Régiségei* 25. (1985), p. 121–134.
- Budapest I. Gellérthegy*. (Pető Máriával és Nováki Gyulával közösen). In: *Archaeológiai Értesítő* 112. (1985 [1986]), p. 268.
- Tocik, Anton*: Nitriansky Hradok–Zamecek. Bronzezeitliche befestigte Ansiedlung der Mad'arovce–Kultur 1–2. Nitra, 1981. In: *Acta Archaeologia Hungarica* 37. (1985 [1986]), p. 448–449. [Rec.]
- 1986 *Kemenczei, T.*: Die Spätbronzezeit Nordostungarns. Bp., 1984. In: *Communicationes Archaeologicae Hungariae* (1986 [1987]), p. 185–186. [Rec.]
- 1988 *A Dunántúl a későbronzkorban*. In: *BTM Műhely* 1. Bp. : BTM, 1988. 220 p., ill.
- 1993 *A kerület őskori leletei*. In: *Régészeti emlékek Budapest XI. kerületében*. Bp., 1993. p. 9–12.
- A Regöly–Veravár késő bronzkori leletgyűttes tipológiai és időrendi kérdései*. In: *Wosinszky Mór Múzeum Évkönyve* 18. (1993) p. 225–235.
- 1995 *Óskor*. In: *Óbuda évszázadai / szerk. Kiss Csongor*. Bp., 1955 p. 33–58., ill.
- 1997 *Kora- és későbronzkori telepmaradványok a Budapest, XI. ker.-i Sztregova úton = Früh- und spätbronzezeitliche Siedlungsüberreste im XI. Bezirk (Budapest), Sztregova Strasse*. In: *Budapest Régiségei* 31. (1997), p. 229–245., 14 tábla.
- 2000 *Dél–Pest régészeti emlékei a honfoglaláskorig*. In: *Pesterzsébet története. / Szerk. Bogyirka Emil*. Bp., 2000. p. 15–40.